REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Digitalno podpisal Suzana Piškur
DN: c=SI, o=state authorities, ou=web-certificates, givenName=Suzana, sn=Piškur, serialNumber=1237490814012, cn=Suzana Piškur
Datum: 2020.12.24 08:36:24 +01'00'

Številka: 010-1/2020/190
Datum: 24.12.2020

Ministrstvo za finance
Direktorat za sistem, davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov
gp.mf@gov.si

Ministrstvo za pravosodje
Direktorat za kaznovalno pravo in človekove pravice
gp.mp@gov.si

Zadeva: Uporaba zaščitnih ukrepov pri prenosu osebnih podatkov v tretje države in mednarodne organizacije s strani javnih organov
Zveza: dopis Ministrstva za finance št. 423-179/2020 z dne 10. 11. 2020

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec je prejel dopis Ministrstva za finance, v katerem ste nas seznanili s stališči Ministrstva za finance glede razumevanja vprašanj avtomatične izmenjave podatkov in s tem povezanega varstva osebnih podatkov na področju obdavčenja v luči zahtev Splošne uredbe o varstvu podatkov (v nadaljnjem besedilu: Splošna uredba). Kot je navedeno v dopisu, so mehanizmi, preko katerih lahko Slovenija mednarodno izmenjuje informacije za davčne namene,:

- Konvencija SE/OECD o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah in Protokol o spremembi Konvencije o medsebojni upravni pomoči;
- mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja;
- sporazumi o izmenjavi informacij v davčnih zadevah;
- Direktiva Sveta 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčenja (izpostavljamo, da direktiva sama po sebi ne predstavlja neposredno uporabljivega pravnega akta).

Poleg tega je izpostavljeno, da so v luči Splošne uredbe zlasti pogoji za prenos osebnih podatkov v tretje države predmet intenzivnih razprav. Po mnenju Ministrstva za finance je izmenjava osebnih podatkov s tretjimi državami v opisanih primerih skladna s členom 49(1) d Splošne uredbe. To v praksi pomeni, da za te primere ni treba sprejeti ustreznih zaščitnih ukrepov v skladu s členom 46 Splošne uredbe. V dopisu nikjer ni omenjen člen 46 Splošne uredbe. Člen 46 Splošne uredbe namreč med drugim načeloma ureja opisane primere sistematične in avtomatične izmenjave osebnih podatkov med javnimi organi ali telesi držav članic EU in tretjih držav v primerih, ko ni sprejet Sklep o ustreznosti s strani Evropske komisije, da zadevna tretja država, ozemlje, eden ali več določenih sektorjev v tej tretji državi ali mednarodna organizacija zagotavlja ustrezno raven varstva podatkov. Ta člen jasno ureja tovrstne situacije, in sicer:

1) se v skladu s točko a člena 46(2) Splošne uredbe lahko ustrezni zaščitni ukrepi v takih primerih (ko torej ni sklepa o ustreznosti) brez dovoljenja nadzornih organov zagotovijo s pravno zavezujočim in izvršljivim instrumentom, ki ga sprejmejo javni organi ali telesa.

Prav tako pa se lahko v skladu s točko b člena 46(3) Splošne uredbe ustrezni zaščitni ukrepi v takih primerih (ko torej ni sklepa o ustreznosti) z dovoljenjem nacionalnih nadzornih organov zagotovijo z določbami, ki se vstavijo v upravne dogovore med javnimi organi ali telesi in v katere so vključene izvršljive in učinkovite pravice za posameznike, na katere se nanašajo podatki.

Informacijski pooblaščenec želi opozoriti, da navedeno razmišljanje, ki v celoti izključuje uporabo 46 člena v praksi ni skladno z določbami Poglavja V Splošne uredbe, ki ureja področje prenosov osebnih podatkov v tretje države in mednarodne organizacije, tudi med javnimi organi. Ta določa, da pride v poštev uporaba člena 49 dejansko podredno, torej kadar ustrezni zaščitni ukrepi niso sprejeti (ker zaradi specifičnih okoliščin dejansko ne pridejo v poštev) in ne namesto zaščitnih ukrepov in kot sistematičen način izogibanja opredelitvi takih zaščitnih ukrepov na predpisan način. Gre za dolžnost in ne stvar preferenčne izbire.

Nikakor torej ne gre za vprašanje preprečevanja učinkovitega izvajanja davčnih ukrepov, ampak je bistveno vprašanje, ali in kako se pri takem prenosu osebnih podatkov zagotavljajo ustrezni zaščitni ukrepi kot to zahteva tudi sodna praksa Sodišča EU. Informacijski pooblaščenec ni seznanjen, kako bi lahko sprejem ustreznih zaščitnih ukrepov, kot to zahteva Splošna uredba, ogrozil davčne postopke. Gre namreč za enega ključnih elementov za zagotavljanje spoštovanja evropskih standardov varstva osebnih podatkov pri prenosu osebnih podatkov v tretje države in mednarodne organizacije, za kar bi si morala vsekakor prizadevati tudi Republika Slovenije.

Tako tudi Evropski odbor za varstvo podatkov vse izvoznike podatkov (zlasti javne organe), kadar se prenosi izvajajo v okviru običajnega poslovanja ali prakse, močno spodbuja, naj jih, namesto da se opirajo na odstopanje v skladu s členom 49(1)(d), uredijo z vzpostavitvijo ustreznih zaščitnih ukrepov v skladu s členom 46. Več o tem v Smernicah št. 2/2018 Evropskega odbora za varstvo osebnih podatkov o odstopanjih iz člena 49 Splošne uredbe, ki so dostopne na spletni strani: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_2_2018_derogations_sl.pdf .

V izogib napačnemu razumevanju določb Splošne uredbe in posledično nižanju standardov varstva osebnih podatkov pri prenosih osebnih podatkov za namene davčnih postopkov v tretje države in mednarodne organizacije vas zato želimo seznaniti, da je Evropski odbor za varstvo podatkov 15. decembra 2020 potrdil končno besedilo Smernic št. 2/2020, v katerih so podrobneje opisane okoliščine in namen določb točke a člena 46(2) Splošne uredbe in točke b člena 46(3) Splošne uredbe (smernice so dostopne na spletni strani: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-22020-articles-46-2-and-46-3-b-regulation-2016679_en).

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec:
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
Informacijska pooblaščenka

Poslati:

- naslovnika, po elektronski pošti;
- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.